


Onderwerp Subsidieregeling klimaatadaptatie
ter informatie
Steller Tamara Ekamper

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	0650260205	Bijlage(n)	2	Ons kenmerk	9279 - 2022
Datum	19-01-2022	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

Het klimaat verandert. We nemen maatregelen om ons voor te bereiden op hitte, wateroverlast en droogte. Het realiseren van een groene klimaatbestendige leefomgeving kunnen we niet alleen. Daar hebben we anderen voor nodig. Immers, slechts een deel van de ruimte is in eigendom en beheer bij de gemeente. Huiseigenaren, woningbouwcorporaties, bedrijven, zorginstellingen, scholen en vele andere partijen beheren en onderhouden de private ruimte. In onze Uitvoeringsagenda klimaatbestendig Groningen, Groninger Water- en Rioleringsplan (GWRP) en ons Groenplan Vitamine G gaat veel aandacht uit naar het betrekken van de particuliere eigenaren. Door communicatie, participatie en (financiële) ondersteuning vullen wij onze stimulerende en faciliterende rol en trachten wij de samenleving mee te laten doen aan een groene, klimaatbestendige gemeente.

De afgelopen jaren zien we een toename van het aantal klimaatadaptatie-aanvragen door particulieren. Zo was 2021 het meest succesvolle geveltuinen-jaar (835 geveltuinen, of wel 3,5 km geveltuin is aangelegd). Ook hebben we in 2021 een ton extra geïnvesteerd in de subsidieregeling groene daken. Nu de vraag van particulieren toeneemt, is een betere afstemming nodig tussen initiatieven van derden enerzijds en gemeentelijke middelen anderzijds. Daarom verhogen we de financiële bijdrage. Vanaf 2022 kunnen we binnen de exploitatie van het GWRP structureel, in plaats van € 500.000, € 750.000 beschikbaar stellen voor het ondersteunen van klimaatadaptatieve maatregelen op initiatief van particulieren. Daarnaast financieren we vanuit het Stedelijk Investeringsfonds Groen nog eens € 100.000 voor klimaatadaptatieve initiatieven. Daarnaast maken we de regeling simpeler. Er is straks 1 loket voor het ondersteunen van klimaatadaptatieve regelingen op particulier terrein.

In de voorliggende brief lichten we toe hoe we de extra middelen gaan besteden. Een groot deel gaat naar een nieuwe brede klimaatadaptatieregeling die we aanbieden aan

particuliere terrein- en vastgoedeigenaren in de gemeente Groningen. Daarnaast geven wij een overzicht van alle andere acties en maatregelen die wij als gemeente ondernemen om particuliere eigenaren en/of bewoners te ondersteunen bij het klimaatadaptief inrichten van onze gemeente. Tenslotte hopen wij met voorliggende brief ook antwoord te kunnen geven op uw motie 'Ambities Groene Daken' van november 2021.

Stimuleren en faciliteren van de klimaatadaptieve actie

Voor de particuliere omgeving organiseert de gemeente Groningen verschillende acties en regelingen: kortingsacties voor regentonnen, geveltuinen worden op verzoek aangelegd (Steenbreek), een gratis boom met de actie 'nieuwe dag, nieuwe boom', de actie plant voor een tegel (Steenbreek) en de subsidieregeling voor groene daken. Dit zijn allemaal langer lopende regelingen en acties. Ook hebben we eenmalige acties gedaan, zoals het vergroenen van opritten of het vergroenen van balkons.

Ons belangrijkste doel hiermee is anderen (bewoners, bedrijven, organisaties, etc) bewust te maken van de noodzaak om de woon-, leef- en werkomgeving aan te passen aan het veranderende klimaat en oplossingen aan te dragen die helpen om de klimaatbestendig te worden. We ondersteunen initiatiefnemers vervolgens om deze oplossingen toe te passen.

De huidige regelingen en acties gaan we aanpassen. We maken het simpeler en eenvoudiger voor de initiatiefnemers van Groningen. Dat doen we door één loket te creëren voor meerdere subsidiemogelijkheden. Hieronder lichten we dit toe.

Waarom een nieuwe subsidieregeling?

Ons streven is om onze acties en regelingen efficiënt en effectief in te zetten. We willen investeren in die maatregelen die ook echt een bijdrage leveren aan opvang van regenwater en/of voorkomen van hittestress. Daarom breiden we de regelingen voor particulier terrein verder uit. Als het gaat over regenwater verwerken op eigen terrein, dan zijn er verschillende mogelijkheden om dat te doen. Een groen dak vangt regenwater op, voert een deel vertraagd af en laat de rest verdampen naar de atmosfeer. Maar ook andere maatregelen, zoals minder verharding of een verlaagde berging in de tuin, dragen bij aan de opvang van regenwater en ontlasten daarmee het riool. Het planten van een boom draagt ook bij een koelere omgeving ten tijde van hitte en daarmee het voorkomen van bijvoorbeeld gezondheidsklachten. Dit naast de andere voordelen van bomen en struiken zoals de bijdrage aan de biodiversiteit. Vandaar dat we een mix van mogelijkheden (groen dak, ontstenen, bomen planten, afkoppelen en waterbergen) in de nieuwe regeling willen aanbieden.

We willen er daarnaast voor zorgen dat onze regelingen toegankelijk zijn voor een brede groep inwoners. Mensen die geen plat dak hebben, maar wel hun tuin kunnen ontstenen of hun muur kunnen vergroenen met klimplanten, willen we ook de mogelijkheid geven om dit met een regeling van de gemeente te realiseren. Bovendien willen we de regeling eenvoudig houden, dus niet allemaal losse acties en regelingen, maar één regeling waar iedereen gebruik van kan maken.

Motie Ambities Groene Daken

In de door uw raad aangenomen motie Ambities Groene Daken van november 2021 vraagt u ons om bij de uitwerking van de subsidieregeling groene daken met een voorstel te komen hoe we invulling kunnen geven aan een hoger ambitieniveau dan de

beoogde 8000 m². Ons uitgangspunt hierbij is dat we èn meer dakoppervlak willen realiseren èn meer mensen willen bereiken. Het verhogen van de ambitie, kwantitatief maar ook kwalitatief, is op verschillende manieren mogelijk. Hieronder benoemen we ze:

Bedrag per m²

In de huidige subsidieregeling is een staffel van toepassing:

- Oppervlakte van 6 tot 100 m²: € 30,- per m²
- Oppervlakte van 100 tot 250 m²: € 20,- per m²
- Oppervlakte van 250 tot 1000 m²: € 10,- per m²

Subsidiebedragen* van andere gemeenten

- | | |
|--------------|---|
| • Amsterdam | € 30 per m ² – geen staffel naar oppervlakte |
| • Rotterdam | € 10 per m ² – geen staffel naar oppervlakte |
| • Utrecht | € 25 per m ² – geen staffel naar oppervlakte |
| • Eindhoven | € 25 per m ² – geen staffel naar oppervlakte |
| • Assen | € 20 per m ² – geen staffel naar oppervlakte |
| • Leeuwarden | Gelijk aan de huidige staffel van onze regeling |

* uitgaande van het type groendak dat via onze regeling wordt gesubsidieerd.

De gemeente Groningen heeft in vergelijking met andere steden, een riante regeling. Met de € 30 per m² zaten we aan de bovenkant van wat gemeenten hanteren als vierkante meterprijs. In de nieuwe regeling gaan we een prijs van € 25,- per m² groendak hanteren. Inwoners ontvangen daardoor weliswaar iets minder subsidie, maar met een nog steeds riante regeling, kunnen er wel meer inwoners meedoen aan de regeling. Om te voorkomen dat grotere partijen, zoals bedrijven met grote bedrijfshallen en panden, maar ook onderwijs en zorginstellingen een groot deel van het subsidiebedrag gaan innemen, stellen we beperkingen aan de maximale omvang van een dak.

Hanteren van een maximum oppervlakte en bedrag

In de bestaande groene daken regeling konden groene daken tot 1.000 m² in aanmerking komen (weliswaar met toepassing van een staffel in het subsidiebedrag). In de huidige conceptregeling brengen we het maximum oppervlak terug naar 200 m². Die 200 m² is het oppervlak van een flinke particuliere woning (gemiddelde woningen in Nederland hebben een dakoppervlak van 60 m²). Hoewel het maximaliseren van het oppervlak geen impact heeft op de ambitie van het oppervlakte groene daken, kunnen we hiermee wel sturen op de doelgroep die in aanmerking kan komen voor een groen dak. We zetten daarbij vooral in op inwoners en in mindere mate op grotere gebouwen van bedrijven of instellingen. Zij kunnen uiteraard ook een subsidie ontvangen, maar slechts voor 200 m². Daarmee kan per aanvraag maximaal € 5.000,- aan subsidie worden gegeven. Dit maximum nemen we ook op in de regeling.

Wateropvangcapaciteit groen dak

We stellen in de nieuwe regeling dat de wateropvangcapaciteit van een groen dak minimaal 30 liter per m² moet bedragen. In de huidige subsidieregeling hebben we dit niet opgenomen. Met het stellen van deze capaciteit zorgen we ervoor dat een groen dak ook echt een grotere bijdrage levert aan de klimaatopgaven. Aanbieders van groene daken kunnen nu al vaak aangeven wat het waterbergend vermogen is. Alle

leveranciers in Groningen worden hier van te voren over geïnformeerd. Groene daken zijn er in vele soorten en maten. Van sedummatten tot daken met gewassen, bloemen, eetbare daken, dakbomen en weelderige daktuinen. Het waterbergend vermogen van groene daken varieert van 15 liter tot wel 100 liter per m². Hoe groter het waterbergend vermogen van het dak, hoe minder overlast of schade er zal zijn bij extreme regenval omdat het water niet direct het riool in stroomt. Daarbij: hoe meer waterberging, hoe rijker de begroeiing en hoe meer het dak bijdraagt aan isolatie en verkoeling.

Regeling alleen bestaande bouw

Via de nieuwe subsidieregeling kan bepaald worden welke type bouw in aanmerking komt voor de subsidie. Via het beleidskader natuurinclusief bouwen zetten we een nieuwe norm voor natuurinclusiviteit bij ruimtelijke ontwikkelingen. Verschillende maatregelen, zoals het toepassen van een groen dak en het deels niet verharderen van het kavel, dragen ook bij aan een klimaatbestendige gemeente. Via een vergunning zorgen we dat dergelijke maatregelen worden toegepast bij nieuwbouw. Nieuwbouwprojecten die in gebruik zijn genomen vanaf 1 januari 2022 worden via de nieuwe normen van natuurinclusief bouwen gestimuleerd tot klimaatadaptieve oplossingen. De nieuwe subsidieregeling is bedoeld voor de bestaande bouw. We zetten daarmee in op het klimaatbestendiger maken van bestaande bebouwing.

Subsidieplafond per maatregel

Vanwege het rechtmatig besteden van rioolgelden kunnen enkel water gerelateerde maatregelen gesubsidieerd worden uit het GWRP. De ‘groene’ maatregelen worden uit SIF Groen gefinancierd. Voor de ‘blauwe maatregelen’ willen we het bedrag dat beschikbaar is voor groene daken vastleggen op € 300.000. Dit is structureel € 50.000 meer dan voorgaande jaren. We reserveren daarnaast € 100.000 voor de andere blauwe maatregelen.

Samenvattend betekent dit het volgende, waarbij het uitgangspunt is dat een subsidiebedrag van € 25 per m² wordt gehanteerd:

1. Behaald resultaat 2021	11.800 m ²	= € 357.000 ¹
2. Ambitie 2022 (€ 30/m ²)	8.000 m ²	= € 250.000
3. Verruimen subsidiebudget (€ 30/m ²)	10.000 m ²	= € 300.000
4. Verruimen subsidiebudget ² 2022 (€ 25/m ²)	12.000 m ²	= € 300.000

We kiezen voor toepassing van optie 4. Daarmee kunnen we het te subsidiëren oppervlak groene daken met 150% verhogen ten opzichte van de ambitie zoals deze in de begroting 2022 is opgenomen. Bovendien komen we daarmee uit op een bedrag dat iets hoger is dan het dakoppervlak in 2021 en lopen we dus niet terug op de realisatie van 2021.

Evaluatie en monitoring

De subsidieregeling gaat met ingang van 1 maart 2022 van start. Maatregelen die al uitgevoerd zijn vanaf 1 januari 2022 kunnen met terugwerkende kracht ook een beroep doen op deze regeling. We zullen eind 2022 een evaluatie houden om te zien hoe de

¹ Oorspronkelijk budget groene daken 2021 was € 250.000. Dit hebben we eenmalig verhoogd met € 100.000,-.

² Binnen de beschikbare middelen van het GWRP.

nieuwe regeling heeft uitgewerkt en de uitkomsten hiervan delen met de raad. Middels deze evaluatie gaan we graag met u in gesprek of de knoppen die we hebben gehanteerd nog aangepast moeten worden. Tevens zullen we de regeling gedurende het gehele jaar volgen en tijdig aan de raad aankondigen wanneer we het plafond van het subsidiebudget naderen.

Wat is er nu en wat kan straks

De subsidie groene daken wordt verbreed naar een subsidie klimaatadaptatie. Daarmee komen meerdere maatregelen/activiteiten in aanmerking voor subsidie. Meer dan voorheen. Het handelingsperspectief en de impact die inwoners kunnen hebben wordt daarmee verruimd. Zie de bijlage ‘subsidieregeling 8.5 klimaatadaptatie’ voor de voorwaarden.

Activiteit 2021	Subsidie	Activiteit 2022 e.v.	Subsidie
Groen dak	Ja	Groen dak	Ja
		Afkoppelen	Ja
		Waterberging	Ja
		Ontstenen en vergroenen	Ja
		Groene muren	Ja
		Bomen planten	Ja

De groene arcering in bovenstaande tabel betekent dat de financiering gevonden wordt binnen het Stedelijk Investeringsfonds, onderdeel groen. Blauw betekent dat de financiering gevonden wordt binnen de kaders van het GWRP.

Een aantal acties die wij de afgelopen jaren hebben uitgevoerd worden nu standaard onderdeel van deze regeling. Een voorbeeld hiervan is de actie ‘Nieuwe dag een nieuwe boom’ en de pilot groene opritten. Ook ons voornemen vanuit het Groenplan om groene muren te stimuleren (uitvoeringsplan gepland in 2023) wordt nu reeds opgenomen in deze regeling. Deze losse acties worden daardoor onderdeel van één loket.

Overige financiële ondersteuning van klimaatadaptieve actie

Naast deze nieuwe regeling blijven we inzetten op de laagdrempelige regentonnen actie en werken we aan een regeling gericht op het basisonderwijs, de groene schoolpleinen. Hierover kunt u in de bijlage meer lezen.

Andere ondersteuning van de klimaatadaptieve actie

Naast onze financiële ondersteuning van bewoners en particuliere eigenaren ondersteunen wij ook op andere manieren onze bewoners en particuliere eigenaren. Er is immers ook een grote groep bewoners in onze gemeente die in financiële zin minder kan bijdragen aan een klimaatbestendige en groene gemeente. Daarom zoeken wij altijd naar een goede mix tussen financieel ondersteunen en andere manieren van ondersteuning van het bewoners initiatief. We gaan in op een aantal aanpassingen van de ondersteuning ten opzichte van voorgaande jaren. Met name gericht op onze acties en ondersteuning die wij van oudsher bieden onder de vlag van Steenbreek.

Steenbreek

Groningen participeert al vanaf het allereerste begin in Operatie Steenbreek. Een landelijk platform dat erop gericht is om samen met inwoners en ondernemers

onnodige verharding in met name de private ruimte te vervangen door een diversiteit aan groen. De afgelopen jaren zagen we echter ook een verschuiving van Steenbreek aanvragen voor actie in de openbare ruimte. Vaak aangevraagd door collectieve initiatieven vanuit de buurt, straat of wijk.

Steenbreek zal onderdeel blijven van het maatregelenpakket van de gemeente Groningen. We passen het echter wel aan. We willen onder andere het budget in toenemende mate gaan inzetten in de openbare ruimte. Het bewonersinitiatief blijft echter leidend. Bewoners maken vaak geen onderscheid tussen verschillende eigendomsgrenzen. We sturen echter wel iets minder op acties in het private eigendom. Al blijven we het goede idee of initiatief wel ondersteunen. Het 'ontsteden en vergroenen' van particulier terrein stimuleren wij immers ook via de nieuwe subsidieregeling.

Wijk en gebiedsgericht, de bewoner centraal

We willen een deel van het steenbreek budget wijk- en gebiedsgericht gaan inzetten. Deze aanpak is niet meer gemeente breed, maar focust ieder jaar op een andere wijk of buurt. Zo kunnen we meer impact te maken en heel gericht communiceren. Per wijk wordt er gekeken wat werkt om zoveel mogelijk bewoners mee te krijgen met de acties. Daarbij starten we in de wijken met de grootste klimaatopgaven (denk dan aan de wijken waar relatief veel kwetsbaren wonen en waar sprake is van hittestress). Vaak zijn dit ook de wijken met meer sociale opgaven en inwoners die op grotere afstand staan van de gemeente Groningen. Juist deze groep willen we bereiken om hun wijken en straten te vergroenen. We richten ons de komende jaren op Vinkhuizen, de kern van Hoogkerk en Paddepoel. Deze wijken krijgen in de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen en Groenplan Vitamine G extra aandacht, omdat dit wijken zijn met relatief veel ouderen en hittestress. Daarnaast bekijken we de mogelijkheden om aan te sluiten bij de wijkvernieuwingsprogramma's. Door een deel van het Steenbreek budget op deze wijken te focussen, kunnen we hier meters maken. Dit doen we in nauw overleg met het betreffende gebiedsteam. Ook de woningbouwcorporaties betrekken we bij de Steenbreek activiteiten.

Operatie Steenbreek maakt gebruik van de energie in de wijk zelf. De bewoner is aan zet en bepaalt grotendeels zelf welke initiatieven opgepakt worden. Dit in overleg met de Steenbreek coördinator van de gemeente en het gebiedsteam. De maatregelen kunnen zowel in de private of openbare ruimte plaatsvinden (waarbij we eerst de mogelijkheden van de subsidieregeling bekijken, stapeling is niet mogelijk). Een deel van het Steenbreek budget reserveren we voor andere groeninitiatieven elders in de gemeente. Initiatieven die niet kunnen wachten en een belangrijke rol spelen in het vergroenen en klimaatbestendig maken van de leefomgeving zijn zo alsnog te (co-)financieren. Ook de geveltuinen blijven we gemeente breed aanbieden.

Overige maatregelen en ondersteuning

Naast steenbreek werken wij het komende jaar aan nog veel meer verschillende acties en projecten gericht op het ondersteunen en faciliteren. Dit zijn:

- NK tegelwippen;
- Pilot Wijkklimaatambassadeurs;
- Wijkklimaatmonitoring;
- Hitte safari (Vinkhuizen);

Volgvel 6

- Regentonnen actie;
- Subsidie Groene Schoolpleinen;
- Geveltuinen en boomspiegels;
- Bedrijventerrein aanpak 'Euvelgunne'.

In de bijlage kunt u een toelichting op deze acties en projecten vinden.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.